

„Razem z Ukrainą”

V Międzynarodowa konferencja naukowa
„Bezpieczeństwo, zarządzanie, medycyna i kultura fizyczna”

Warszawa, 11 – 12 kwietnia 2022 r.

dr hab. Jerzy Telak, prof. ucz.
prorektor ds. rozwoju naukowego
Prezes Towarzystwa Naukowego BiR

Jerzy Telak, Paweł Orłowski, Maciej Furs

Ratownictwo wodne, uwarunkowania formalne

Zagadnienia

- Otoczenie człowieka
- Bezpieczeństwo, zagrożenia bezpieczeństwa, ryzyka
- Zdarzenia niekorzystne na obszarach wodnych
- Ratownictwo wodne
- Organizacje ratowników wodnych
- Podsumowanie i wnioski

Publikacje

1. Świszcz G. 2017 r., *Informacje o zagrożeniach – analizy, prognozy, oceny*, w: *Ratownictwo wodne oraz inne aspekty bezpieczeństwa na obszarach wodnych, dylematy i wyzwania*, red. nauk. J. Telak, Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo, ss. 43-54.
2. Telak J. 2017 r., *Przygotowanie ratowników w województwie świętokrzyskim do działań na rzecz bezpieczeństwa na obszarach wodnych*, wyd. Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo.
3. Теляк О. 2020 r., *Безпека людей на водах в Євросоюзі, Республіці Польща та Україні*, вид. Wyższa Szkoła Edukacja w Sporcie w Warszawie, Варшава.

Wybrane ustawowe regulacje prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 r. nr 78 poz. 483)
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 208, poz. 1240, ze zm.)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. 2007 r. nr 89 poz. 590, ze zm.)
- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. 2006 r. nr 191 poz. 1410, ze zm.)
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 62, poz. 558, ze zm.)
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.)

Wybrane ustawowe regulacje prawne

- Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 857, ze zm.)
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 1991 r. Nr 88, poz. 400, ze zm.)
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 1990 r. Nr 30, poz. 179, Dz. U. z 2015 r. poz. 355 ze zm.)

Akty wykonawcze

- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego (Dz. U. z dnia 27 stycznia 2012 r.),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczania obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag (Dz. U. z dnia 19 marca 2012 r.),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie wymagań dotyczących wyposażenia wyznaczonych obszarów wodnych w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne (Dz. U. z dnia 9 marca 2012 r.),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie szkoleń w ratownictwie wodnym (Dz.U. z dnia 2 lipca 2012 r.)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 września 2021 r. w sprawie kwalifikacji przydatnych w ratownictwie wodnym (Dz. U. z dnia 29 września 2021 r.).

Istotne przepisy Unii Europejskiej

Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (*Dyrektywa Powodziowa*) 6.11.2007 PL Dz. Urz. UE L 288/27

Dyrektywa 2006/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. dotycząca zarządzania jakością wody w kąpieliskach i uchylająca dyrektywę 76/160/EWG (4.3.2006 PL Dz. Urz. UE L 64/37)

powodowały zmiany w ustawie – Prawo wodne

Otoczenie człowieka

- Wszechświat
- Galaktyka Mleczna Droga
- Układ słoneczny
- Ziemia
- Kontynent, region
- Państwo, kraj
- Województwo
- Powiat
- Gmina (lokalny)
- Rodzina, najbliżsi
- Strefa osobista

Ziemia

- (łac. *Terra, Tellus*) – trzecia, licząc od Słońca, piąta pod względem wielkości planeta, a pod względem średnicy, masy i gęstości największa planeta skalista Układu Słonecznego, uformowała się ok. $4,54 \pm 0,05$ mld lat temu, jedyne znane miejsce we Wszechświecie, w którym występuje życie (prawdopodobnie w ciągu pierwszego miliarda lat po uformowaniu się w oceanach pojawiło się życie), zamieszкана przez miliony gatunków, w tym przez człowieka
- organizmy żywe tworzą biosferę, która wpływa na jej atmosferę, hydrosferę, litosferę i inne czynniki abiotyczne, umożliwiając rozwój i wzrost liczby organizmów aerobowych i anaerobowych oraz powstanie ozonosfery
- życie na lądzie i w wodzie umożliwiła powłoka ozonowa oraz ziemskie pole magnetyczne, zmniejszając natężenie promieniowania ultrafioletowego i magnetosfera, odbijające cząstki wiatru słonecznego i promieniowania kosmicznego

Wymiary istotne

Przestrzeń

Ląd

Woda

Cyberprzestrzeń

Cyberprzestrzeń – iluzja świata rzeczywistego stworzona za pomocą metod teleinformatycznych, ułatwiająca wymianę, gromadzenie i udostępnianie informacji oraz komunikację między człowiekiem i komputerem.

Bezpieczeństwo

- stan niezagrożenia, spokoju
- całokształt okoliczności, warunki, w jakich ktoś lub coś się znajduje, w jakich istnieje w jakimś czasie, poziom, ilość czegoś; sytuacja, pozycja, położenie
- stan dynamiczny, któremu rozwój cywilizacyjny nadaje mu interdyscyplinarny charakter

Pojęcie i istota bezpieczeństwa

Bezpieczeństwo – stan i proces polegający na dążeniu do braku zagrożeń

Bezpiecznie = brak zagrożeń

Bezpieczeństwo jako stan i proces

- w ujęciu statycznym należy rozumieć jako:
stan bez zagrożenia i ryzyka utraty dobra, zapewniający byt wolny od zdarzeń niekorzystnych, przy funkcjonowaniu systemów z zachowanymi wymaganiami środowiskowymi
- w ujęciu dynamicznym należy rozumieć jako:
proces, z wykorzystaniem dostępnych zasobów, składający się z przedsięwzięć i czynności, mających na celu likwidację albo ograniczenie zagrożenia lub ryzyka utraty życia, zdrowia i mienia oraz uniknięcie zdarzeń niekorzystnych albo minimalizujący ich skutki, który obejmuje formy i metody oraz procedury i algorytmy stosowane w ratownictwie

Paradygmat bezpieczeństwa

realistyczny – głównym podmiotem bezpieczeństwa było państwo, obowiązywał do zakończenia zimnej wojny

neoliberalny – poszerzenie zakresu podmiotowego bezpieczeństwa o jednostki i zbiorowości ludzkie, opracowany na podstawie koncepcji Human Security – czyli bezpieczeństwo jednostki

Potrzeba bezpieczeństwa

- jedna z najważniejszych potrzeb człowieka, druga co do ważności po potrzebach fizjologicznych
- naczelna potrzeba człowieka i grup społecznych, a zarazem najważniejszym ich celem
- poczucie bezpieczeństwa oddziałuje na psychikę człowieka

J. Wolanin, *Zarys teorii bezpieczeństwa obywateli, ochrona ludności podczas pokoju*, Warszawa 2005, s. 13.

J. Stańczyk, *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Warszawa 1996, s. 18.

Bezpieczeństwo jako potrzeba

- pierwotna egzystencjalna potrzeba jednostek, grup społecznych, państw
- przetrwanie, integralność, niezawisłość, bezpieczeństwo rozwoju, które zapewniają ochronę i wzbogacenie tożsamości jednostek lub narodu

R. Kuźniar, *Po pierwsze bezpieczeństwo*, Rzeczpospolita 1996, Nr 7.

stan bez zagrożenia i ryzyka utraty dobra, zapewniający byt wolny od zdarzeń niekorzystnych, przy funkcjonowaniu systemów z zachowanymi wymaganiami środowiskowymi

proces mający na celu likwidację albo ograniczenie zagrożenia lub ryzyka utraty życia, zdrowia i mienia oraz uniknięcie zdarzeń niekorzystnych albo minimalizujący ich skutki

Bezpieczeństwo a zagrożenia

- absolutnego stanu bezpieczeństwa osiągnąć nie można, tym samym nie można pozbyć się zagrożeń lub znaleźć się w takiej przestrzeni i czasie, które są od nich wolne
- nie ma miejsca i czasu dla osoby lub społeczności, w których istnieje realny lub hipotetyczny stan braku zagrożenia – nie można go zatem sobie ani innym w dłuższym lub krótszym wymiarze czasu zapewnić
- nawet w warunkach najbardziej zbliżonych do pełnego bezpieczeństwa zawsze w większym lub mniejszym stopniu istnieje zagrożenie dla życia i zdrowia człowieka oraz dóbr materialnych
- zagrożenia są elementem ryzyka i występują zawsze

Zagrożenie

pewien stan psychiki lub świadomości wywołany postrzeganiem zjawisk, które są oceniane jako niekorzystne lub niebezpieczne

Ocena zagrożeń może być odbiciem realnego stanu rzeczy
(zagrożenia rzeczywistego czy potencjalnego)
lub też może być fałszywa (mispercepcja)

Stan zagrożenia

- kryzys, który znajduje miejsce pomiędzy życiem a śmiercią (med.)
- zjawisko obiektywne towarzyszące człowiekowi w wymiarze społecznym i indywidualnym od początku jego egzystencji
- wraz z rozwojem cywilizacyjnym i zmianami form organizacyjnych funkcjonowania społeczności rodzaj, zakres i poziom zagrożeń ulegał zmianom (bezpieczeństwo)
- zjawisko wywołane działaniem sił natury bądź człowieka, które powoduje, że poczucie bezpieczeństwa maleje bądź zupełnie zanika

Rodzaje zagrożeń

Ekosfera

naturalne środowisko to najstarsze źródło zagrożeń dla gatunku ludzkiego, stanowi zagrożenie jeśli ginie niszczona i dominowana przez człowieka, dominuje nad człowiekiem kiedy powoduje klęski żywiołowe, w tym na obszarach wodnych

Technosfera

niedoskonała, posiada błędy, a przy nadto rozwiniętej występuje „przerost możliwości obsługi i okiełznania techniki, która stwarza świat wykraczający poza sferę ludzką”, rozwój nauki i techniki umożliwia minimalizowanie i ograniczanie skutków kataklizmów, człowiek dysponując wiedzą staje się pośrednio zagrożeniem dla przyrody i samego siebie

Rodzaje zagrożenia

- naturalne (ekosfera), np. katastrofy naturalne, klęski żywiołowe, epidemie
- związane z działalnością człowieka (technosfera):
 - cywilizacyjne (choroba, uraz, kontuzja)
 - polityczne (niestabilność sceny politycznej i prawa)
 - szantaż polityczny, tolerancja dla przekonań politycznych lub jej brak, dyskredytowanie władzy, transformacja ustrojowa, izolacja polityczna, terroryzm)
 - destrukcyjne (przestępczość, sabotaż, działania hakerów)
 - gospodarcze (zanieczyszczenie środowiska, wadliwe konstrukcje). Ze względu na obszar zagrożenie może mieć charakter od globalnego do lokalnego

Bezpieczeństwo, zagrożenia, ryzyka

Jedną z najważniejszych potrzeb człowieka, celem społecznym, jest bezpieczeństwo definiowane jako „stan niezagrożenia, spokoju”

Zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego mogą mieć miejsce na obszarach wodnych

Egzystencja ludzka, działalność społeczna i indywidualna wiąże się z ryzykiem

Woda nie jest naturalnym środowiskiem życia człowieka

Pobyt na obszarze wodnym niesie ryzyko utraty życia lub zdrowia

Bezpieczeństwo obywateli

- Celem działania Unii Europejskiej i Rzeczypospolitej Polskiej w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego jest między innymi utrzymanie zdolności do reagowania w przypadku zagrożeń życia lub zdrowia obywateli oraz ochrona przed skutkami zdarzeń losowych
- W Konstytucji RP zapisano, że Polska zapewnia bezpieczeństwo swoich obywateli
- Bezpieczeństwo powszechne znajduje się w obszarze kompetencyjnym administracji publicznej

https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=flaga+UE

https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=flaga+polski

Poczucie bezpieczeństwa

- stan psychiczny i emocjonalny człowieka, indywidualne odczucia
- w danej sytuacji jedna osoba może czuć się bezpiecznie, a druga nie

Źródło: B. Czarnecki, W. Siemiński, *Kształtowanie bezpiecznej przestrzeni publicznej*, Difin, Warszawa 2004.

Hierarchia potrzeb człowieka

Zaspokajanie

Abraham Harold Maslow (1908-1970) – amerykański psycholog, autor teorii hierarchii potrzeb, jeden z najważniejszych przedstawicieli nurtu psychologii humanistycznej i psychologii transpersonalnej

Potrzeba bezpieczeństwa i ratowania

Poczucie bezpieczeństwa daje człowiekowi spokój, komfort

Społeczne oczekiwania w zakresie bezpieczeństwa systematyczne rosną

W zamierzchłej przeszłości narodziła się potrzeba ratowania życia lub zdrowia osób

Wraz z rozwojem cywilizacji:

- Wzrasta poziom wiedzy o metodach i technikach ratowania życia lub zdrowia
- Konstruowane są coraz bardziej zaawansowane metodyka i techniki oraz środki ratownictwa
- Powstają różne formy organizacyjne zrzeszające osoby do działania w ratownictwie

Ratownictwo

ogół środków i metod ratowania życia ludzkiego i niesienia pomocy w warunkach zagrożenia

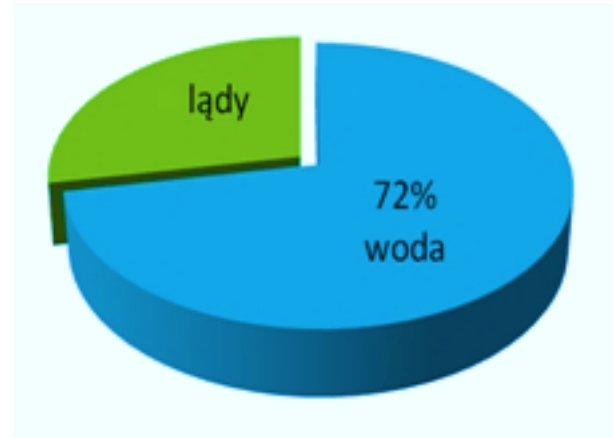
forma działania prowadzonego w zakresie bezpieczeństwa powszechnego na wszystkich szczeblach organizacji państwa w związku ze zdarzeniem niekorzystnym, w tym klęską żywiołową, katastrofą naturalną lub awarią techniczną, przy wykorzystaniu właściwych metod i technik oraz zasobów osobowych i sprzętowych w celu ratowania osób, znajdujących się w stanie bezpośredniego zagrożenia utraty życia lub zdrowia oraz zniszczenia dóbr materialnych i wyrządzenia szkód w środowisku

wodne – prowadzenie działań ratowniczych, polegających w szczególności na organizowaniu i udzielaniu pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarze wodnym

<https://sjp.pwn.pl/sjp/ratownictwo;2514164.html>

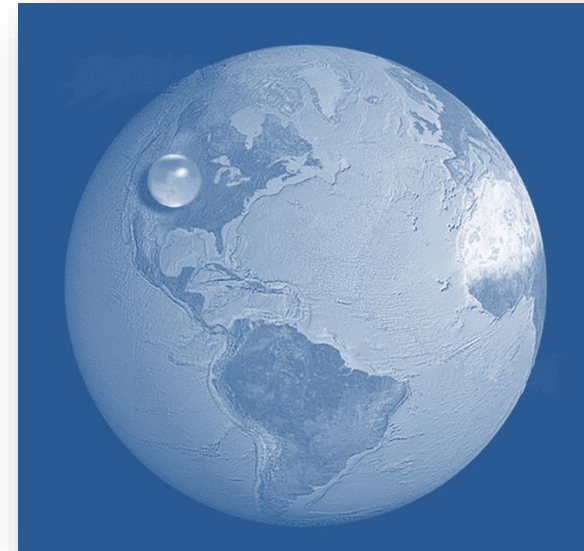
Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, art. 2. ust. 4

Woda na powierzchni Ziemi

Blisko 72% powierzchni znajduje się pod wodą

https://www.google.pl/search?q=powierznia+wody+na+ziemi&biw=1239&bih=585&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiY2LTly8jQAhURS5oKHfC-AZcQ_AUIBigB&dpr=1.55#imgsrc=IGJcGkVgiycHPM%3A

rys. Jack Cook, Woods Hole Oceanographic Institute

Ziemia – piłka do koszykówki
Woda – piłka do ping-ponga
Słodka woda – ziarno kukurydzy

Obszary wodne istotne dla bezpieczeństwa

https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=morze

Oceany, morza

https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=rzeka

Rzeki

<https://www.google.pl/>

Jeziora

http://infobasen.pl/basen/mazowieckie/Warszawa/Warszawianka-Wodny_Park.html

Pływalnie

7 bolesnych śmierci

1. Przegrzanie, szybkie odwodnienie, strach zwiększający temperaturę ciała
2. Śmierć głodowa, następuje powoli, od dwóch do sześciu tygodni od zaprzestania jedzenia, zanim człowiek zapadnie w śpiączkę z wyczerpania, ma świadomość własnego cierpienia
3. Śmierć od poparzeń, gorący dym i płomienie parzą gardło i drogi oddechowe, utrudniając oddychanie, oparzenia wywołują silny ból poprzez stymulację nocyceptorów (receptorów bólowych reagujący na bodźce uszkodzające tkanki) czułych na ból nerwów w skórze
4. **Utonięcie**, towarzyszy przerażający strach (ok. 2. minut traci się przytomność)
5. Uszkodzenie narządów wewnętrznych, nie ma ran, wewnątrz obumiera tkanka organu
6. Zjedzenie przez np. szczury wiąże się ze świadomością nieuniknionego końca przy bólu
7. **Dekompresja** (choroba kesonowa) dotyczy nurków, którzy za szybko, za wcześnie wynurzyli się z wody, rozpuszczony we krwi i tkance tłuszczowej azot tworzył pęcherzyki, powodujące zatory w drobnych naczyniach krwionośnych (zapaść kesonowa – ból stawów i mięśni, do utraty przytomności)

Liczby ofiar wybranych powodzi

1911 r. – wylała chińska rzeka Jangcy, zginęło ok. **100 tys. osób**

1931 r. – powódź na Huang Ho, zginęło **3,7 mln** osób

1939 r. – powódź u ujścia Huang Ho, zginęło do **500 tys.** osób

1942 r. – powódź w ujściowych odcinkach Gangesu i Brahmaputry, śmierć **42 tys.** osób

1953 r. – styczniowy sztorm u wybrzeża Morza Północnego, 1600 km² powierzchni Belgii i Holandii znalazło się pod wodą, zginęło **1800** osób

1966 r. – obfite opady w północnej części Włoch ucierpiały zabytki Florencji (zniszczone 1400 dzieł sztuki, utopione 1 mln książek Biblioteki Narodowej), zginęły **144** osoby

1970 r. – powódź w Bangladeszu, według różnych szacunków, zginęło **0,3 – 1 mln** osób

1974 r. – wielka powódź w Australii – w ciągu 17 h 480 mm opadu, zginęło **200** osób

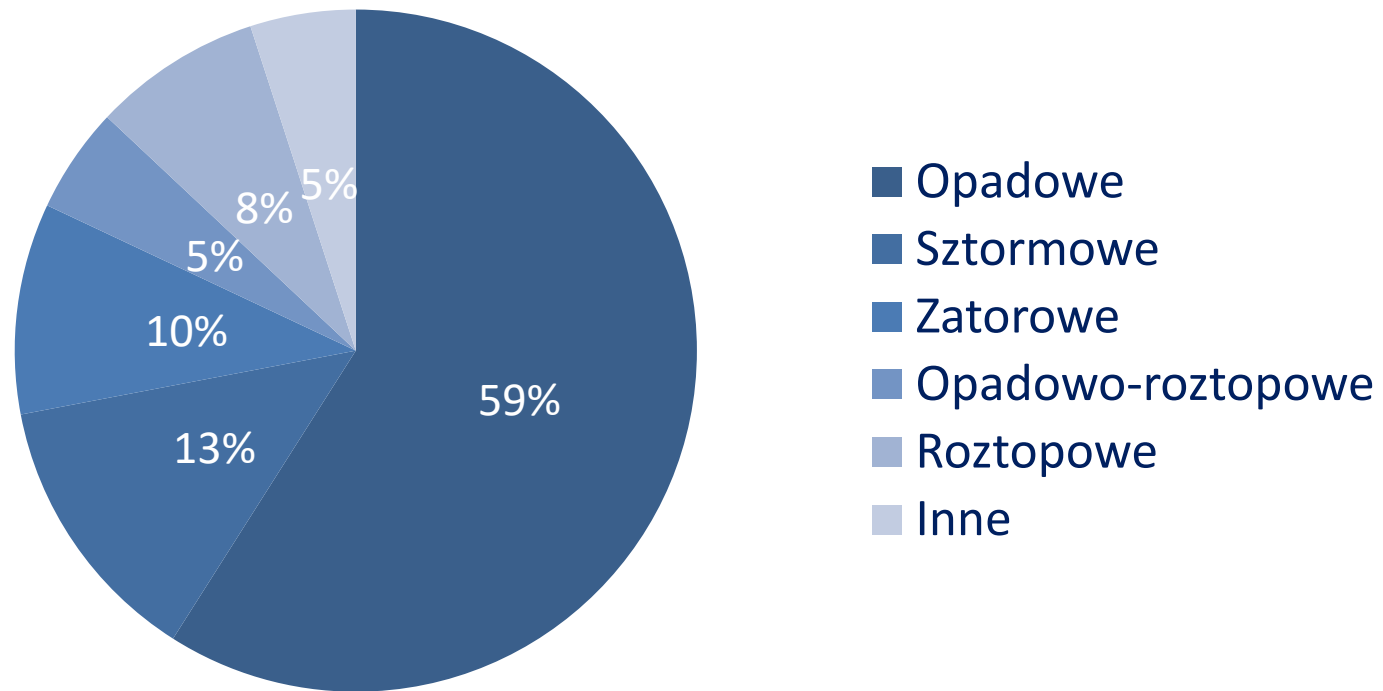
1992 r. – na Filipinach *flash flood* (powódź po intensywnych opadach) **2-3 tys.** ofiar

1993 r. – 30 m fala tsunami zalała wyspę Okushiri-To (Japonia) zginęło **300** osób

1998 r. – powodzie w Bangladeszu od czerwca do września, zginęło **4,5 tys.** osób

2000 r. – listopadowa powódź w Hat Yai (Tajlandia) zginęło **50** osób, a ponad 10 tys. straciło dom

Procentowy podział rodzajów powodzi w Polsce

Źródło: *Cywilizacja i żywioły*, Polskie Towarzystwo Geofizyczne, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 2007

Powodzie w Polsce – straty materialne i śmierć osób

https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=pow%C3%B3d%C5%BA+1997&spf=1

https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=pow%C3%B3d%C5%BA+2010&spf=1

1997 – 12 mld PLN, 56 osób

2001 – 3 mld PLN, 33 osoby

2010 – 12 mld PLN, 25 osób

Wypadki utonięcia osób w wodzie

Wg Światowej Organizacji Zdrowia corocznie tonie około 400 000 osób

Wypadki utonięcia są trzecią w kolejności przyczyną przedwczesnej utraty życia i łącznie stanowią 7% wszystkich wypadków ze skutkiem śmiertelnym

96% wypadków utonięcia osób ma miejsce w krajach o niskich i średnich dochodach, z tego 43% zdarzeń śmiertelnych na obszarach wodnych ma miejsce w Chinach i Indiach

Szacuje się, że koszt utraty życia poprzez utonięcie wynosi w USA około 270 mln USD rocznie, w Australii ok. 85 mln USD, w Kanadzie ok. 173 mln USD

Na świecie wypadkom utonięcia ulega dwa razy więcej mężczyzn, niż kobiet, a w Polsce w stosunku 9:1

Przyczyny wypadków utonięcia

- spożywanie alkoholu i zażywanie narkotyków
- wypadki podczas żeglowania
- znęcanie się nad dziećmi lub zaniedbania
- wypadki nurkowe, zmęczenie i wyczerpanie
- nieumiejętność pływania i nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa
- pływanie bez asekuracji
- uraz głowy lub kręgosłupa podczas skoków do wody lub w sportach wodnych
- skurcze mięśni lub żołądka
- udar mózgu lub zawał serca
- samobójstwa

Wypadki utonięcia osób w Polsce w latach 1959 – 1961

Rok	1959	1960	1961
Liczba ofiar	1133	978	1055

Polska nie jest bogata w obszary wodne

Wypadki utonięcia osób w latach 1962 – 1997

Rok	Ofiary	Rok	Ofiary	Rok	Ofiary
1962	1115	1974	778	1986	1048
1963	1344	1975	1222	1987	701
1964	1107	1976	1010	1988	923
1965	939	1977	1111	1989	1000
1966	1228	1978	1075	1990	766
1967	1386	1979	1174	1991	857
1968	1161	1980	1026	1992	1105
1969	1044	1981	1037	1993	861
1970	1148	1982	1108	1994	1103
1971	961	1983	1017	1995	912
1972	1157	1984	817	1996	535
1973	908	1985	981	1997	692

W. Płóciennik, *Realizacja programów szkolenia w przypadkach zagrożeń na wodach i współdziałanie w tym zakresie ze strażami pożarnymi*, Materiały Sympozjum „Ratownictwo Specjalistyczne”, wyd. CNBOP, Polańczyk 2-3 października 2000 r.

Wypadki utonięcia osób w latach 1998 – 2019

Rok	Ofiary	Rok	Ofiary	Rok	Ofiary	Rok	Ofiary
1998	826	2003	661	2008	452	2014	648
1999	828	2004	564	2009	468	2015	573
2000	525	2005	583	2010	453	2016	504
2001	675	2006	564	2011	396	2017	457
2002	741	2007	479	2012	449	2018	545
				2013	709	2019	471
						2020	460

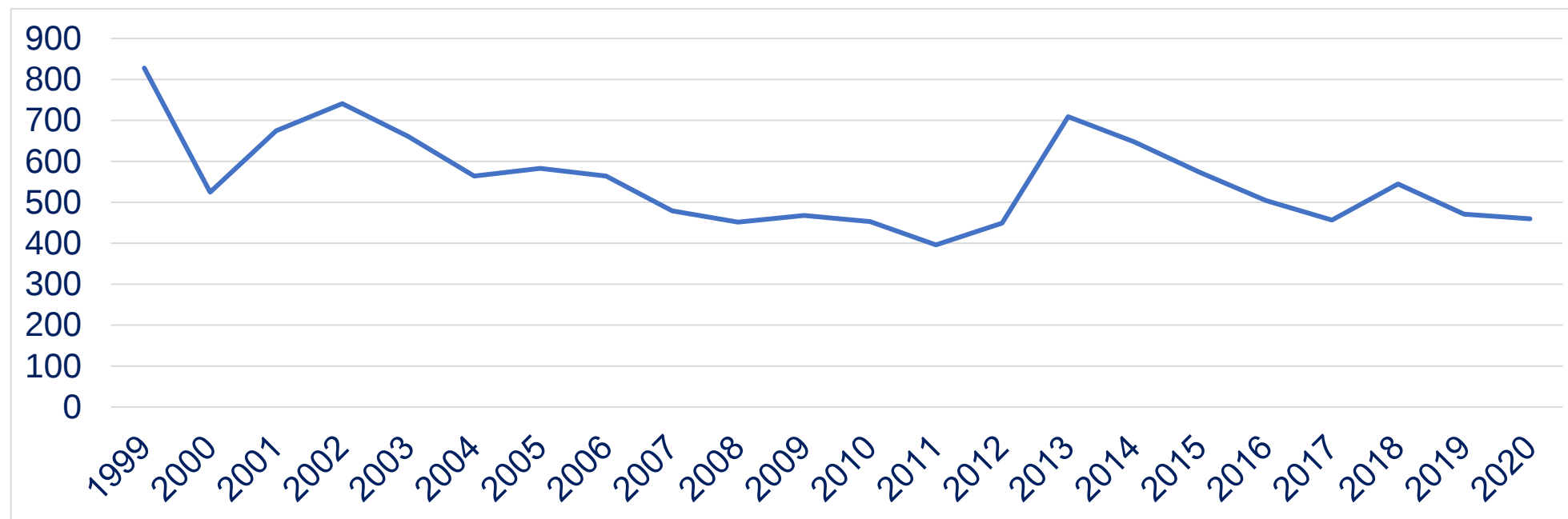
- corocznie w Polsce zdarza się około 170 tys. różnych wypadków
- w 2018 r. w wypadkach drogowych zginęły 2 862 osoby, a w wodzie utonęło 545 osób

<http://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/76562,Wypadki-drogowe-raporty-roczne.html>

file:///C:/Users/JT/AppData/Local/Temp/Wypadki_2018.pdf

<http://www.statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/utonięcia> [10.04.2022]

Liczba ofiar utonięcia w latach 1998 – 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

<http://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/76562,Wypadki-drogowe-raporty-roczne.html> [10.04.2022]

Wypadki utonięcia osób w krytych pływalniach w latach 1998 – 2012

Rok	Ofiary	Rok	Ofiary
1998	7	2006	2
1999	4	2007	0
2000	6	2008	1
2001	3	2009	0
2002	1	2010	2
2003	7	2011	1
2004	4	2012	5
2005	3	Średnio	3

http://swfis.upwr.edu.pl/wp-content/uploads/2014/07/upwr_obiekt-66-1030x626.jpg
<https://limbobo.ru/wp-content/uploads/2018/05/utoplenie-01.jpg>

Pierwsze znane zapisy o przywracaniu czynności życiowych

W Starym Testamencie opisano zabiegi przywracania czynności życiowych:

- Syna wdowy z Sarepty koło Sydonu, który „przestał oddychać”, biblijny prorok Elias z Tiszbe uratował „trzykrotnie rozciągnął się nad dzieckiem” i „dusza dziecka powróciła do niego, a ono ożyło”
- Do pozornie martwego chłopca z Szunem, który „do połu i umarł” i „leżał martwy”, Elizeusz „wszedł na łóżko, rozciągnął się na dziecku, położył twarz swoją na jego twarzy, oczy swoje na jego oczach, dłonie swoje na jego dłoniach – i pochylony nad nim pozostawał, tak iż się rozgrzało ciało chłopca”, następnie „wchodził na łóżko i pochylał się nad nim. Wtedy chłopiec ziewnął siedem razy i otworzył oczy”

Na podstawie pochodzących z około 586 r. p.n.e. opisów uznano, że prorocy Elias i Elizeusz zastosowali metody sztucznego oddychania

Początki ratowania podtopionych

- W starożytności uznawano usuwanie wody z dróg oddechowych osoby podtopionej za istotny zabieg ratujący życie
- W Egipcie podwieszano ofiarę za pięty oraz naprzemienne ugniatało i rozciągano jej klatkę piersiową
- W Chinach i Japonii przewieszano ratowanego przez grzbiet wołu, który idąc, podrzucał podtopioną osobę, co powodowało usunięcie z jej organizmu wody i przywracanie oddechu
- Stosowano metody ożywiania (przywracania oddechu) poprzez bodźce wywołujące ból, np. układano żarzący się węgiel, drewno itp. na brzuchu ofiary
- Sposób polegający na wdmuchiowaniu dymu tytoniowego przy użyciu odpowiedniego przyrządu do jednego z naturalnych otworów ciała osoby podtopionej – pierwotnie stosowany przez północno-amerykańskich Indian – wykorzystywany do 1812 r. przez Królewską Flotę Anglii

Pierwsze opisane metody ratowania „topielców”

- Chirurg Guy De Chauliac w XIV w. opisał udrożnienie górnych dróg oddechowych za pomocą wprowadzenia do tchawicy specjalnej rurki
- W XVIII w. zalecano stosowanie dmuchaw i miechów przy ratowaniu topielców
- Pierwsze podręczniki poświęcone zagadnieniom resuscytacji wydane zostały w 1773 r. – Jonson, w 1788 r. – Kite, w 1792 r. – Cury, w których zalecano stosowanie metody *usta–usta*, *usta–nos* oraz używanie różnych rurek, masek i miechów oddechowych

Pierwsze towarzystwa ratownictwa wodnego

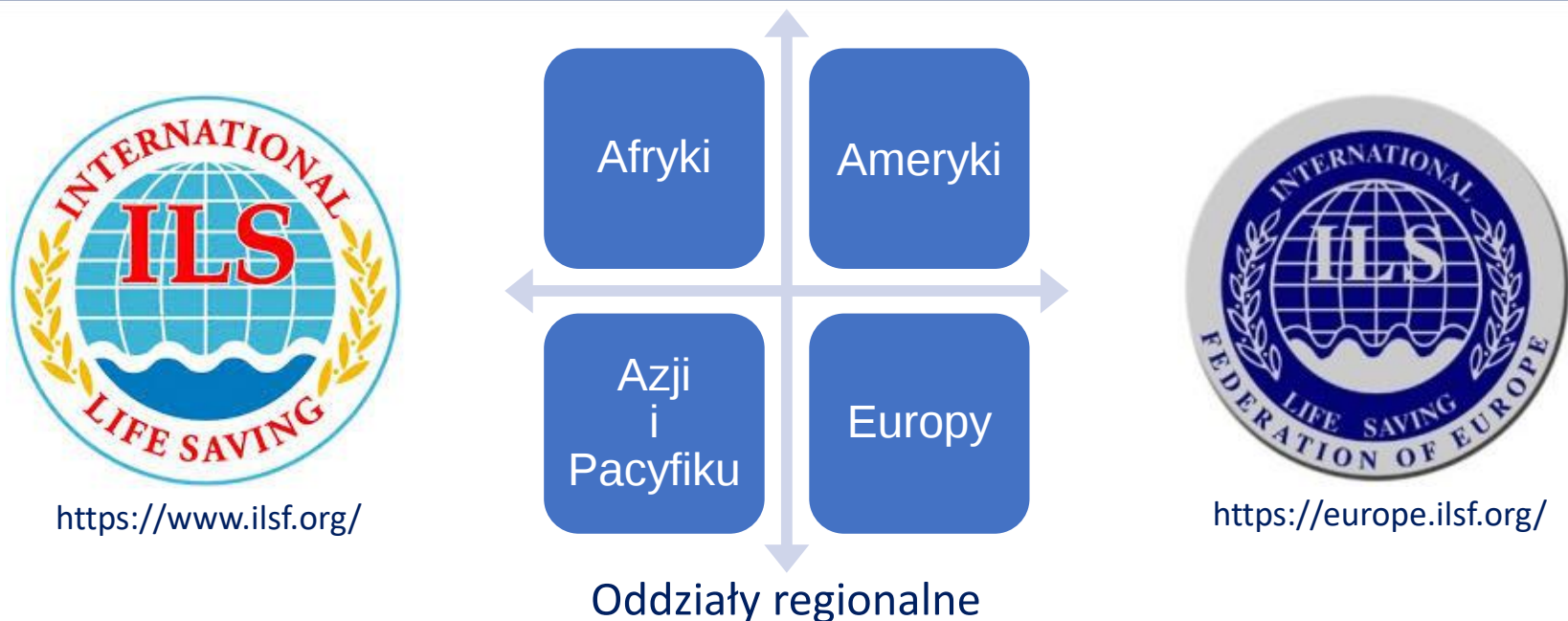
- 1767 – Towarzystwo Ratowania Ludzi Utopionych w Amsterdamie (*Matschappy Tot Redding von Drenkelingen zu Amsterdam*)
- 1769 – Hamburska Stacja Ratownictwa (*Die Hamburgischen Rettungsanstalten*)
- 1772 – Lille, Wiedeń, Wenecja, Kopenhaga
- 1773 – Paryż
- 1774 – Londyńskie Towarzystwo Ratowania Osób Pozornie Utopionych (*London's Society for the Recovery of Persons Apparently Drowned*), później Królewskie Humanitarne Towarzystwo na rzecz Pozornie Umarłych (*Royal Humane Society for the Apparently Dead*)

Pierwsza organizacja międzynarodowa

- 1878 – Pierwszy międzynarodowy zjazd przedstawicieli krajowych towarzystw ratowania tonących został zorganizowany w Instytucie Ratownictwa Śródziemnomorskiego w Marsylii
- 1908 – Berlin, I Międzynarodowy Kongres Ratownictwa Wodnego
- 1910 – Saint-Ouen, na II Kongresie powołana przez przedstawicieli Belgii, Danii, Francji, Luksemburga, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii, Międzynarodowa Federacja Ratownictwa (*Federation Internationale de Sauvetage*, FIS)
- 1970 – WOPR członkiem FIS
- 1993 – Leven (Belgia) Kongres Zjednoczeniowy, wspólne Walne Zgromadzenie, FIS i Światowej Organizacji Ratownictwa (*World Life Saving*, WLS), powołanie Międzynarodową Federację Ratowania Życia (*International Life Saving Federation*, ILS)

Międzynarodowa Federacja Ratowania Życia, 1994

działa w zakresie zapobiegania utonięciom i rozwoju sportu ratowniczego, łącząc i wspierając organizacje narodowe, które zajmują się ratowaniem życia ludzkiego w środowisku wodnym (ok. 25 mln ratowników wodnych) z ILS Federation of Europe (ok. 5 mln ratowników wodnych)

J. Telak 2015 r., *Działalność Międzynarodowej Federacji Ratowania Życia, globalnej organizacji ratowników wodnych, wybrane aspekty w: Ratownictwo wodne, sport pływacki i kultura fizyczna w teorii i praktyce*, t. 2, red. W. Moska, S. Przybylski, D. Skalski, Wyd. Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego, Gdańsk 2015, s. 39-52.

J. Telak 2015 r., *Wybrane zagadnienia działalności Europejskiego Oddziału Międzynarodowej Federacji Ratowania Życia*, w: *Bezpieczna woda cz. 2*, red. nauk. J. Telak, O. Galarowicz, Wyd. Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Warszawa 2015, s. 20-36.

Z historii polskiego ratownictwa wodnego

- Szpital w Sandomierzu, do zadań niesienie pomocy ofiarom Wisły (1604)
- Oddział Carskiego Towarzystwa Ratowania Tonących (*Императорское Российское общество спасения на водах в Санкт-Петербурге*), Kaliskie Towarzystwo Ratowania Tonących (1894)
- Petersburskie Towarzystwo Ratowania Tonących w Warszawie (1901)
- Referat Ratownictwa Wodnego przy Polskim Związku Pływackim (1926, 1947)
- Ogólnopolski Komitet Upowszechniania Pływania
Zarządzenie Nr 74 Przewodniczącego
Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki
z dnia 11 kwietnia 1962 r. w sprawie powołania
Komisji Resortowej dla Spraw
Upowszechniania Pływania, utworzenie WOPR

Spotkania z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej

Aleksander Kwaśniewski

Lech Kaczyński

Bronisław Komorowski

https://drive.google.com/drive/folders/1BNwc-QyElbifmhl5fovFHNXDI5aXCQFC?usp=sharing&fbclid=IwAR2o1cuAqookq-bvAaT5HXMvqX_wiw-F6uwtYzcWZ9gQn9C8fKpmlenSSQ0

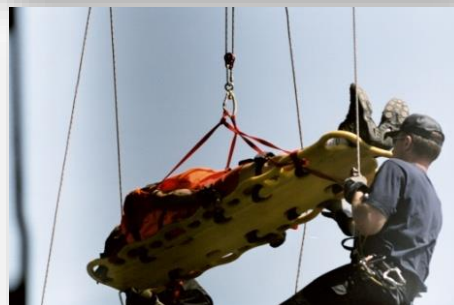
Szkolenia na stopnie ratowników i instruktorów

- młodszy ratownik WOPR
- ratownik WOPR
- ratownik wodny pływalni
- ratownik wodny śródlądowy
- ratownik wodny morski
- starszy ratownik wodny
- młodszy instruktor WOPR
- instruktor WOPR
- instruktor wykładowca WOPR

Szkolenia specjalistyczne

- na obszarach pokrytych lodem
- na wodach szybko płynących
- obsługa defibrylatora
- współpraca z SAR
- skuter ratowniczy, poduszkowiec
- operator lądowania śmigłowca
- audytor kąpielisk
- spływy kajakowe
- wysokościowe, powodziowe
- śródlądowe regaty żeglarskie
- sędzia sportowy
- łódzie ratownicze
- łączność w ratownictwie
- operator deski ortopedycznej
- logistyka

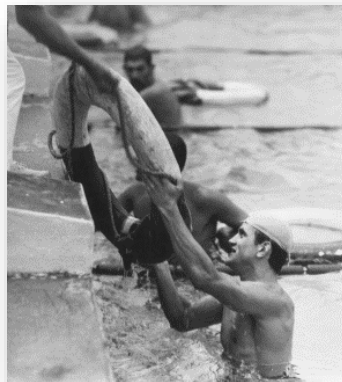

Profilaktyka, prewencja, ratownictwo

Sportowe ratownictwo wodne w Polsce

- Pierwsze zawody ratowników wodnych, Warszawa 1900
- XXII Mistrzostwa Świata Ratowników Wodnych, Warszawa 1983
- Mistrzostwa Europy Juniorów w Ratownictwie Wodnym, Gdynia – Sopot 2004
- World Games z dyscypliną ratownictwo wodne, Wrocław 2017
- Różne podmioty organizują zawody w sportowym ratownictwie wodnym

Krajowe sportowe ratownictwo wodne w XXI w.

- Mistrzostwa Polski na 50 m pływalni, czerwiec
- Mistrzostwa NIVEA Ratowników WOPR i Puchar Polski nadmorskie, wakacje
- Grand Prix Polski na pływalni 25 m, całoroczny cykl zawodów
- Zimowe Mistrzostwa Polski na pływalni 25 m, grudzień

Rada Naukowa WOPR

powołana jako zespół programowy i opiniodawczy (2003)

Przewodniczący

- prof. dr hab. Tadeusz Koszczyc (2003-2010)
- prof. dr hab. Wojciech Wiesner (2010-2014)

- inicjowanie i podejmowanie badań naukowych
- opracowanie ekspertyz, opinii i sondaży naukowych
- upowszechnianie w formie publikacji wiedzy
- promowanie i recenzowanie prac naukowych
- organizowanie konferencji naukowych
- wspomaganie realizacji zadań statutowych WOPR

Kontynuacja: Rada Naukowa Słupskiego WOPR
Towarzystwo Naukowe Bezpieczeństwo i Ratownictwo

W 52. rocznicę powstania WOPR

w Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie
11 kwietnia 2014 r.
odsłonięto stałą ekspozycję WOPR

Sektorowość w ratownictwie wodnym

I sektor

Administracja,
Służby

II sektor

Przedsiębiorcy

III sektor

Organizacje
pozarządowe

Na obszarach wodnych – podstawowe zasoby

Straże pożarne

Policja, Straż Graniczna

MSPR – SAR

Wojsko Polskie

Podmioty ratownictwa wodnego
Przedsiębiorstwa Organizacje pozarządowe

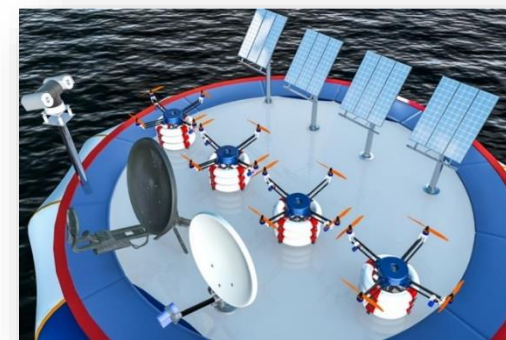
Stan ratownictwa wodnego

117 pomiotów posiada zgodę na wykonywanie w zakresie ratownictwa wodnego

Nie ma w Warszawie uczelni zajmującej się na pożądanym poziomie ratownictwem wodnym

<https://www.gov.pl/web/mswia/podmioty-uprawnione-do-wykonywania-zadan-ratownictwa-gorskiego-i-wodnego> [10.04.2022]

Sprzęt ratowników wodnych

Centrum Koordynacji Ratownictwa Wodnego

w Sopocie przyjmuje zgłoszenia
na numer ratunkowy nad wodą

601 100 100

Centra w Giżycku, Kruszwicy,
Suwałkach, Szczecinie i Zegrzu Płd.

Wnioski

1. Zawód ratownika wodnego jest dla młodych odważnych i sprawnych osób, którym należy stwarzać warunki do uzyskania kompetencji oraz godziwej pracy i płacy
2. Należy dążyć do globalnej unifikacji form, metod i technik oraz środków stosowanych w ratownictwie wodnym, a także szkolenia ratowników wodnych i instruktorów w zakresie ratownictwa wodnego
3. W stanie znacznego rozproszenia zasobów należy działać na rzecz integracji środowiska ratownictwa wodnego
4. Należy zachęcić uczelnię w Warszawie do zajęcia się problematyką bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych

Dziękuję

